

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИСТЕМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У
КИЇВСЬКОМУ ІНСТИТУТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

СХВАЛЕНО

рішенням вченої ради КІ НГУ
від «30» червня 2026 року
(протокол № 19)

УВЕДЕНО В ДІЮ

наказом начальника КІ НГУ
від «01» липня 2026 року № 451

Київ 2026

1. Загальні положення

1.1. Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Київському інституті Національної гвардії України (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» (далі – Закон), законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», а також на підставі Статуту Київського інституту Національної гвардії України (далі – КІ НГУ, Інститут).

1.2. Метою цього Положення є:

формування та забезпечення культури академічної доброчесності в освітньому та науковому середовищі Інституту;

утвердження довіри до результатів навчання і наукових досягнень здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників;

визначення організаційних механізмів, процедур та заходів реагування на порушення академічної доброчесності;

формування поваги до честі, гідності та прав інтелектуальної власності в академічній спільноті.

Дія цього Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу КІ НГУ та суб'єктів академічної діяльності, а саме:

педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників та інших вчених;

здобувачів вищої освіти (курсантів, слухачів, ад'юнктів);

вступників, організаторів та учасників конкурсів, що проводяться в Інституті;

експертів у сфері освіти і науки, суб'єктів освітньої діяльності, суб'єктів наукової діяльності;

представників Головного управління Національної гвардії України (далі – ГУ НГУ) та інших стейкхолдерів, які беруть участь в освітній і науковій діяльності Інституту;

адміністративний персонал, що залучається до освітнього процесу або наукової діяльності.

1.3. У Положенні терміни вживаються у значеннях, визначених Законом України «Про академічну доброчесність», а саме:

автор – фізична особа, яка своєю працею створила академічний твір (його частину) чи навчальну роботу (її частину);

академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності;

академічний твір – твір у сфері освіти чи науки, виражений у формі дисертації, творчого мистецького проєкту, кваліфікаційної роботи, курсової роботи, наукової монографії, наукової статті, підручника, навчального

посібника або в іншій формі, визначеній законодавством та/або внутрішнім актом;

відчуження авторства – передача автором (авторами) академічного твору (його частини) іншій особі та подальше оприлюднення такого твору із зазначенням як автора особи, яка не є його (її) автором;

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукового результату іншої особи як результату власної академічної діяльності та/або відтворення в академічному творі чи навчальній роботі раніше оприлюдненого твору іншого автора без посилання на відповідне джерело інформації та/або його автора;

приписування авторства – оприлюднення твору, серед авторів якого зазначена особа, яка не брала участі у його створенні;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення (якщо вчинено з метою досягнення кількісних показників);

фабрикація – вигадкування суб'єктом академічної діяльності даних чи фактів про результати власної академічної діяльності;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація наявних даних, що призводить до створення завідомо неправдивої інформації щодо результатів академічної діяльності;

недоброчесне використання результатів ІІІ – оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних та інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності без зазначення цього факту в академічному творі;

недоброчесне оцінювання – свідоме порушення вимог щодо оцінювання, що призвело до завищення або заниження оцінки результатів академічної діяльності;

несамостійне виконання завдання – виконання навчального завдання із залученням недозволених джерел або недозволеної допомоги іншої особи;

недозволена допомога – надання допомоги, не передбаченої умовами навчального або конкурсного завдання, яка призвела або могла призвести до викривлення оцінки результатів академічної діяльності;

академічний саботаж – діяння педагогічного чи науково-педагогічного працівника, здобувача освіти або вступника, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її академічній діяльності;

схиляння до порушення академічної доброчесності – прохання, вмовляння, доручення, погроза, примушування, тиск чи будь-яка інша форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності;

уповноважений орган – колегіальний орган КІ НГУ (Комісія з питань академічної доброчесності та етики), уповноважений розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та застосовувати заходи реагування;

уповноважена особа – педагогічний або науково-педагогічний працівник КІ НГУ, призначений для реагування на порушення на рівні факультету/кафедри;

санкція за порушення академічної доброчесності – визначений Законом і цим Положенням захід впливу на фізичну особу, яка вчинила порушення академічної доброчесності.

1.4. Цінності та принципи академічної доброчесності у КІ НГУ є:

чесність суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами – основа довіри в академічному середовищі;

довіра до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати здобуті чесно та з дотриманням відповідних правил і стандартів;

справедливість – неупереджене ставлення суб'єктів академічної діяльності один до одного, послідовне реагування на порушення, доброчесне оцінювання;

повага до честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, цінування різноманіття думок, повага до прав інтелектуальної власності;

відповідальність суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності;

стійкість у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю.

1.5. Основними принципами академічної доброчесності у КІ НГУ є:

пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;

відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень та відповідальність за них;

нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;

повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;

уникнення конфлікту інтересів, законність і колегіальність у прийнятті рішень;

презумпція академічної доброчесності – суб'єкт академічної діяльності вважається доброчесним до встановлення факту порушення у порядку, визначеному Законом і цим Положенням.

2. Правила та стандарти академічної діяльності

2.1. Під час створення академічного твору автор повинен дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, встановлених Законом і цим Положенням.

2.2. Правила цитування та посилань на джерела.

Якщо в академічному творі використані результати інтелектуальної творчої діяльності іншої особи (текст, зображення, ідея, розробка, твердження, відомості, думка тощо), про це має бути зазначено з посиланням на відповідне джерело інформації та/або автора.

Посилання на джерело здійснюється у спосіб, що дає змогу виокремити власний внесок автора серед результатів інтелектуальної діяльності інших осіб, якщо автор використовує власні наукові результати, опубліковані раніше, про це має бути обов'язково зазначено в академічному творі.

Усі автори академічного твору мають бути зазначені в оприлюдненому академічному творі, зазначаються також особи, які брали участь у роботі над ним (консультування, редагування, переклад тощо), із зазначенням характеру внеску кожної.

Академічний твір повинен містити достовірну інформацію, у разі наведення припущень чи недоведених тверджень про це має бути зазначено в тексті.

2.3. Тексти кваліфікаційних робіт (бакалаврських, магістерських) та дисертацій, прийнятих до захисту в КІ НГУ, підписані кваліфікованим електронним підписом, оприлюднюються до їх захисту у машинозчитувальному форматі у Репозитарії КІ НГУ та Національному репозитарії академічних текстів відповідно до чинного законодавства.

2.4. Стандарти оформлення академічних творів (зокрема, стиль цитування, структура посилань, вимоги до бібліографії) визначаються методичними рекомендаціями кафедр та уточнюються за необхідності відповідними внутрішніми актами КІ НГУ.

2.5. Усі академічні твори, що подаються на розгляд до науково-методичної та вченої рад в обов'язковому порядку проходять перевірку на наявність академічного плагіату із застосуванням спеціалізованих програмних продуктів. Така перевірка здійснюється з метою забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності, підтвердження оригінальності поданих матеріалів та недопущення порушень авторських прав.

2.6. Політика щодо використання штучного інтелекту в КІ НГУ розробляється та впроваджується в освітній процес та наукову діяльність, яка визнає, що штучний інтелект (ШІ) як допоміжний інструмент академічної діяльності. Водночас використання ШІ не може замінювати самостійну інтелектуальну роботу здобувача освіти чи науковця.

2.7. Дозволеним є використання ШІ для:

- розроблення плану/структури дослідження;
- збирання та оброблення інформації в розрізі дослідження;
- аналізу та оброблення великих обсягів даних, виявляючи в них закономірності, шаблони та кореляції;
- автоматизованого генерування гіпотез на основі аналізу даних;
- тестування гіпотез та ітерації дослідницьких процесів;
- виокремлення даних із великих баз, що істотно прискорює процес пошуку інформації;
- упорядкування та зіставлення накопичених результатів;
- автоматичного створення графіків, діаграм та іншого візуального контенту, що допомагає ілюструвати ключові наукові результати і тренди;
- підготовки наукових звітів;
- аналізу та оброблення текстових даних, таких як наукові статті, звіти, що дає змогу автоматично виокремити важливу інформацію та аналізувати тенденції в наукових публікаціях;
- перетворення голосової інформації на друкований текст;
- автоматизації систем огляду наукових публікацій, автоматичного знаходження та аналізу найновіших наукових статей за певними темами, що дає змогу науковцям швидко ознайомлюватися з актуальними дослідженнями.

2.8. Обов'язковим є зазначення у кожному академічному творі факту використання ШІ (у разі наявності) із зазначенням:

- назви та версії програми або сервісу ШІ;
- характеру та обсягу застосованих матеріалів;
- методики генерування та/або посилання на відповідну комп'ютерну програму.

2.9. Недоброчесним вважається оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних та інших результатів, згенерованих ШІ, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі або супровідних матеріалах до нього.

2.10. Конкретні правила щодо допустимого обсягу та форм використання ШІ у навчальних завданнях і конкурсних роботах встановлюється відповідним кафедральним або загальноінститутським внутрішнім актом, що затверджується вченою радою КІ НГУ.

2.11. Кожен викладач КІ НГУ зобов'язаний оприлюднювати критерії оцінювання навчальних завдань і дисциплін до початку кожного курсу або не пізніше першого заняття. Критерії оприлюднюються в силабусах та на офіційних інформаційних ресурсах Інституту.

2.12. Оцінюванню підлягають виключно персональні (індивідуальні) результати діяльності особи або результати авторського колективу. Забороняється оцінювати людину, її поведінку, зовнішній вигляд, одяг та інші ознаки, якщо вони не є об'єктом оцінювання відповідно до оприлюднених вимог.

2.13. Особи, які проводять оцінювання, зобов'язані:
дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;
здійснювати оцінювання відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених критеріїв;

використовувати методи та інструменти оцінювання, що забезпечують досягнення мети оцінювання;

виключати будь-яку недозволену допомогу або привілеї під час оцінювання;

забезпечити відсутність конфлікту інтересів або його врегулювання в установленому законодавством порядку;

забезпечити відсутність упередженого ставлення або дискримінації за будь-якою ознакою.

2.14. Здобувач освіти, який вважає результати його академічної діяльності оціненими недоброчесно, має право на оскарження таких результатів у порядку, визначеному Розділом 6 цього Положення.

3. Органи та повноваження комісії з питань академічної доброчесності та етики у КІ НГУ

3.1. З метою реалізації вимог цього Положення створюється Комісія з питань академічної доброчесності та етики в Київському інституті Національної гвардії України (далі – Комісія).

3.2. Комісія створюється наказом начальника КІ НГУ.

Головою Комісії є заступник начальника з наукової роботи, заступником голови комісії є заступник начальника з навчально-методичної роботи.

До складу Комісії входять:

начальник відділу організації наукової діяльності та інновацій;

вчений секретар секретаріату вченої ради;

начальник навчального відділу;

начальник відділення внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу;

заступник начальника факультету забезпечення державної безпеки з навчальної та наукової роботи – начальник навчальної частини;

заступник начальника факультету службово-бойової діяльності НГУ з навчальної та наукової роботи – начальник навчальної частини;

начальник науково-дослідної лабораторії з питань підготовки персоналу та проблем правоохоронної діяльності НГУ;

начальник відділу юридичного забезпечення; начальник служби з питань запобігання та виявлення корупції;

завідувач бібліотеки;

голова курсантського самоврядування;

голова наукового товариства здобувачів вищої освіти (курсантів, слухачів, ад'юнктів) і молодих учених;

представник стейкхолдера – Головного управління Національної гвардії України (за згодою).

3.3. Комісія працює на постійній основі, а її засідання проводяться у разі потреби. Засідання є правомочним за участі не менше двох третин від затвердженого складу Комісії.

Рішення приймаються відкритим голосуванням простою більшістю голосів присутніх членів. У разі рівного розподілу голосів рішення вважається неприйнятим.

Рішення про притягнення особи до академічної відповідальності має бути обґрунтованим і містити конкретний вид порушення й санкцію.

Засідання та рішення фіксуються протоколом, який підписують голова і секретар Комісії. Рішення Комісії оприлюднюються на офіційному вебсайті КІ НГУ протягом п'яти робочих днів із моменту прийняття.

Члени Комісії, які мають конфлікт інтересів у конкретній справі, зобов'язані заявити самовідвід і не беруть участі у прийнятті відповідного рішення.

Голова комісії готує звіт про діяльність комісії за рік до 15 грудня кожного року.

3.4. Повноваження Комісії:

приймати та реєструвати повідомлення про порушення академічної доброчесності;

здійснювати перевірку фактів, зазначених у повідомленнях;

залучати зовнішніх експертів з інших закладів вищої освіти чи наукових установ для запобігання конфлікту інтересів;

приймати рішення про наявність або відсутність порушення академічної доброчесності та рекомендувати застосування відповідних санкцій;

рекомендувати начальнику КІ НГУ вжиття заходів дисциплінарного чи адміністративного характеру;

розробляти і вносити пропозиції щодо заходів з підвищення рівня академічної доброчесності в Інституті.

3.5. На рівні кожного факультету та кафедри КІ НГУ призначається уповноважена особа з питань академічної доброчесності – педагогічний або науково-педагогічний працівник, відповідальний за координацію діяльності щодо дотримання академічної доброчесності у відповідному підрозділі.

3.6. Уповноважена особа призначається наказом начальника КІ НГУ за поданням начальника відповідного факультету (кафедри) строком на 3 (три) роки.

3.7. Обов'язки уповноваженої особи:

проводити первинне ознайомлення учасників освітнього процесу підрозділу з вимогами академічної доброчесності та правилами оформлення академічних творів;

координувати перевірку на наявність ознак порушення академічної доброчесності навчальних і наукових робіт здобувачів вищої освіти за допомогою технічних засобів (програмного забезпечення);

приймати від здобувачів освіти та викладачів повідомлення про порушення академічної доброчесності та вживати заходів реагування першого рівня (виховні заходи) або передавати матеріали до Комісії;

вести облік виявлених порушень у підрозділі та подавати відповідні звіти голові Комісії;

взаємодіяти з Комісією під час розгляду повідомлень, що стосуються підрозділу.

3.8. Права уповноваженої особи:

застосовувати виховні заходи реагування (попередження, направлення на тематичні заняття, повторне виконання завдання) самостійно без направлення до Комісії (виключно у випадках уперше вчинених порушень, які не містять ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, відчуження або приписування авторства);

запитувати від здобувачів освіти та викладачів необхідні матеріали та пояснення;

ініціювати розгляд питань академічної доброчесності на засіданнях кафедри чи факультету;

звертатися до Комісії із запитом щодо роз'яснення норм академічної доброчесності.

4. Процедура розгляду повідомлень

4.1. Особа, яка має докази, що свідчать про ознаки порушення академічної доброчесності, вчиненого учасником освітнього процесу, вченим, вступником, учасником конкурсу або членом журі, має право повідомити про це письмово (у паперовій чи електронній формі):

- безпосередньо до Комісії КІ НГУ;
- до уповноваженої особи відповідного факультету або кафедри;
- через офіційний вебсайт КІ НГУ;
- до начальника КІ НГУ або начальника відповідного структурного підрозділу (ті зобов'язані протягом трьох робочих днів передати повідомлення до Комісії).

4.2. Повідомлення має містити:

- прізвище, ім'я, по батькові особи, стосовно якої порушується питання про порушення академічної доброчесності;
- опис змісту порушення академічної доброчесності;
- докази, що підтверджують факт порушення (у тому числі посилання на джерела та відомості про автора/авторів);
- рік навчання/рік присудження ступеня вищої освіти (за наявності);
- прізвище, ім'я, по батькові заявника, його поштову адресу або адресу електронної пошти, номер телефону (або повну назву та реквізити юридичної особи, якщо заявник – юридична особа).

4.3. Анонімні повідомлення не є підставою для початку провадження, однак можуть бути враховані Комісією як джерело інформації для проведення перевірки за наявності об'єктивних доказів.

4.4. Повідомлення реєструється Комісією з присвоєнням порядкового номера. Заявникові протягом трьох робочих днів надсилається підтвердження отримання повідомлення.

4.5. Етапи перевірки.

Попередня перевірка фактів (до 10 робочих днів із дня реєстрації повідомлення).

Аналіз повідомлення та наявних доказів.

Ухвалення рішення про початок розгляду або залишення повідомлення без розгляду (якщо наведені факти не є перевірними або підтверджуваними), повідомлення заявника про ухвалене рішення.

Надсилання/надання особі, стосовно якої надійшло повідомлення, його копію та не пізніше як за три робочі дні до дати розгляду інформування її про дату, час і місце засідання.

4.6. Комісія може залучити зовнішніх експертів – науково-педагогічних чи наукових працівників інших закладів вищої освіти або наукових установ – для запобігання конфлікту інтересів;

результати технічної перевірки (звіт з перевірки на наявність академічного плагіату, аналіз даних) долучаються до матеріалів справи.

4.7. Засідання Комісії та прийняття рішення.

Засідання проводиться з обов'язковим дотриманням прав особи, стосовно якої розглядається повідомлення (див. п. 4.8).

Якщо особа визнає факт порушення академічної доброчесності перевірка і дослідження доказів не проводяться, а визнання враховується при визначенні санкції.

Комісія готує вмотивоване письмове рішення (висновок) про наявність або відсутність факту порушення, яке підписується головою та секретарем Комісії.

Рішення приймається відкритим голосуванням та вважається прийнятим, якщо за нього проголосували більше половини присутніх членів Комісії. У разі рівного розподілу голосів рішення вважається неприйнятим.

За результатами розгляду Комісія рекомендує начальникові КІ НГУ або керівникові структурного підрозділу вжити відповідні заходи дисциплінарного чи адміністративного характеру або констатує відсутність підстав для вжиття таких заходів.

4.8. Права особи, стосовно якої розглядається повідомлення:

бути поінформованою про початок процедури розгляду повідомлення та отримати копію повідомлення;

бути поінформованою про дату, час і місце засідання Комісії та бути присутньою під час розгляду повідомлення;

ознайомлюватися з усіма матеріалами щодо порушення академічної доброчесності та подавати до них зауваження;

надавати усні та письмові заперечення, пояснення або відмовитися від їх надання;

брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

оскаржити рішення про притягнення до відповідальності у порядку, передбаченому Розділом 6 цього Положення.

4.9. Розгляд питання щодо притягнення до академічної відповідальності здобувачів освіти віком до 18 років здійснюється із запрошенням їхніх батьків або інших законних представників, якщо проти цього не заперечує здобувач освіти.

4.10. У разі невизнання здобувачем освіти факту вчинення порушення академічної доброчесності та/або його незгоди з визначеною санкцією, питання про порушення розглядається Комісією з обов'язковою участю представника органу курсантського самоврядування КІ НГУ.

4.11. Особа, стосовно якої здійснюється розгляд, до початку розгляду справи має право заявити мотивований відвід члену Комісії.

4.12. Загальний строк розгляду повідомлення – не більше 6 (шести) місяців із дня реєстрації повідомлення. Початком перебігу строку вважається дата реєстрації повідомлення в Комісії.

4.13. Рішення Комісії набирає чинності з дня його оприлюднення на офіційному вебсайті КІ НГУ, а в разі оскарження – з дня оприлюднення рішення суб'єктом розгляду скарги.

4.14. Начальник КІ НГУ або керівник відповідного структурного підрозділу, який отримав рішення Комісії, зобов'язаний вжити відповідних заходів протягом 30 (тридцяти) днів та поінформувати Комісію про прийняте рішення.

5. Академічна відповідальність та санкції

5.1. Видами порушень академічної доброчесності є:
відчуження авторства;
академічний плагіат;
приписування авторства;
самоплагіат;
фабрикація;
фальсифікація;
недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;
недоброчесне оцінювання;
несамостійне виконання завдання;
недозволена допомога;
академічний саботаж;
схилання до порушення академічної доброчесності;
інституційні порушення академічної доброчесності.

5.2. Установлення факту порушення та притягнення до відповідальності здійснюється виключно Комісією КІ НГУ як уповноваженим органом. До особи, яка порушила академічну доброчесність, може бути застосовано одну або декілька санкцій. Санкції за конкретні порушення встановлюються таблицями цього Розділу.

5.3. Педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник, притягнутий до академічної відповідальності, протягом одного року з дня набрання чинності рішенням Комісії не може подавати документи на присвоєння вченого звання.

5.4. Некоректно накладати на здобувачів вищої освіти стягнення за академічний плагіат до того, як вони пройшли навчання правилам академічної доброчесності.

5.5. Санкції для здобувачів вищої освіти.

№ з/п	Вид порушення	Обов'язкові санкції в межах академічної відповідальності
1	Відчуження авторства	- інші санкції, встановлені КІ НГУ (крім здобувачів ступеня доктора філософії) - відрахування з КІ НГУ (для здобувачів наукового ступеня)
2	Відчуження авторства кваліфікаційної роботи	- недопущення до захисту кваліфікаційної роботи - скасування рішення про допуск до захисту - відрахування з КІ НГУ
3	Академічний плагіат	незадовільна оцінка за роботу

№ з/п	Вид порушення	Обов'язкові санкції в межах академічної відповідальності
		• обов'язкове повторне виконання роботи • у разі значного обсягу запозичень відкликання академічного твору • повторне порушення є підставою відрахування з КІ НГУ (якщо плагіат унаслідок відчуження авторства)
4	Академічний плагіат, фабрикація чи фальсифікація у кваліфікаційній роботі, що стала підставою для присудження ступеня вищої освіти	• позбавлення відповідного ступеня вищої освіти у порядку, визначеному КМУ
5	Приписування авторства	• відкликання твору видавцем • інші санкції, встановлені КІ НГУ
6	Самоплагіат	• відкликання наукової статті • інші санкції, встановлені КІ НГУ
7	Фабрикація	• незадовільна оцінка за роботу • анулювання результатів дослідження або атестації • інші санкції, встановлені КІ НГУ • за грубе або повторене порушення – відрахування з КІ НГУ
8	Фальсифікація	• відрахування з КІ НГУ • інші санкції, встановлені КІ НГУ
9	Недобросовісне використання результатів ШІ	• незадовільна оцінка за роботу, обов'язкове повторне виконання завдання • інші санкції, встановлені КІ НГУ • за повторне порушення – недопущення до підсумкового контролю з освітнього компонента
10	Несамостійне виконання завдання	• завдання вважається невиконаним. • інші санкції, встановлені КІ НГУ або умовами конкурсу
11	Недозволена допомога	• анулювання результатів, оцінка «незадовільно» • інші санкції, встановлені КІ НГУ або умовами конкурсу
12	Академічний саботаж	• письмове попередження • позбавлення права участі в конкурсах, олімпіадах, наукових заходах до одного року • інші санкції, встановлені КІ НГУ • за грубе порушення – відрахування з КІ НГУ
13	Схиляння до порушення академічної доброчесності	• письмове попередження • догана • інші санкції, встановлені КІ НГУ • за повторне порушення – відрахування з КІ НГУ

До інших санкцій, встановлених КІ НГУ, належать:

- усне попередження;
- письмове попередження (зауваження, догана) із внесенням до особової справи;
- додаткові навчальні завдання з академічної доброчесності, обов'язкове проходження курсу з академічної доброчесності з повторним тестуванням;
- виставлення незадовільної оцінки за відповідний вид навчальної діяльності;
- позбавлення права представляти заклад освіти на наукових, змаганнях та конкурсах;
- участь у заходах із популяризації принципів академічної доброчесності;
- обмеження участі в міжнародних заходах для обміну досвідом (поїздки за кордон);
- зниження рівня довіри – позбавлення права займати керівну посаду у навчальному підрозділі;
- зменшення позицій у рейтингу наукової активності (зменшення балів);
- виключення з переліку авторів/співавторів у виданнях Інституту;
- виключення з наукових гуртків, наукового товариства ЗВО;
- зниження підсумкової оцінки (з навчальної дисципліни);
- оприлюднення інформації про встановлений факт порушення академічної доброчесності, інформування відповідних державних органів.

5.6. До здобувачів вищої освіти можуть також застосовуватися такі виховні заходи й додаткові санкції:

- відвідування тематичних занять з академічної доброчесності та/або академічного письма;
- усне або письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності;
- повторне виконання навчального завдання;
- повторне проходження (виконання) відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- повторне проходження оцінювання, включно з підсумковим оцінюванням або атестацією;
- позбавлення права брати участь у конкурсах на стипендії, гранти, участь у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;
- відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним чи регіональним замовленням;
- виключення зі складу вченої ради, інших колегіальних органів управління з позбавленням права бути її членом на строк від одного до трьох років;
- відрахування здобувача вищої освіти.

5.7. Санкції для педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників та інших вчених.

№ з/п	Вид порушення	Санкції в межах академічної відповідальності	Санкції в межах дисциплінарної відповідальності
1	Відчуження авторства	- відкликання академічного твору - заборона претендувати на вчене звання	- догана - за повторне або грубе порушення – звільнення з КІ НГУ (п. 7 ч. 1 ст. 41 КЗпП)
2	Академічний плагіат	відкликання академічного твору	- догана - у разі плагіату, пов'язаного з відчуженням авторства, або повторного порушення – звільнення з КІ НГУ
3	Приписування авторства	- відкликання твору видавцем - інші санкції, встановлені КІ НГУ	- догана - за повторне порушення – звільнення з КІ НГУ
4	Самоплагіат	- відкликання наукової статті - визнання проєкту невиконаним або виконаним частково - інші санкції, встановлені КІ НГУ	за повторне порушення – догана
5	Фабрикація	інші санкції, встановлені КІ НГУ	- догана - за грубе або повторне порушення – звільнення з КІ НГУ
6	Фальсифікація	інші санкції, встановлені КІ НГУ	- догана - за грубе або повторне порушення – звільнення з КІ НГУ
7	Недоброчесне використання результатів ІІІ	інші санкції, встановлені КІ НГУ або умовами конкурсу	за повторне порушення – догана
8	Недоброчесне оцінювання	- приведення оцінки у відповідність до реальних результатів - інші санкції, встановлені КІ НГУ	- догана - за систематичність або умисний характер – звільнення з КІ НГУ
9	Недозволена допомога	інші санкції, встановлені КІ НГУ	догана
10	Академічний саботаж	інші санкції, встановлені КІ НГУ	- догана - за істотні наслідки або

№ з/п	Вид порушення	Санкції в межах академічної відповідальності	Санкції в межах дисциплінарної відповідальності
			повторність — звільнення з КІ НГУ
11	Схиляння до порушення академічної доброчесності	інші санкції КІ НГУ	- догана - за повторне чи групове порушення — звільнення з КІ НГУ

До інших санкцій, встановлених КІ НГУ, належать:

- усне попередження від керівництва;
- службове попередження, зауваження, догана із внесенням до особової справи;
- додаткові навчальні завдання з академічної доброчесності, обов'язкове проходження курсу з академічної доброчесності з повторним тестуванням;
- заборона друкуватись у наукових фахових виданнях Інституту;
- виключення зі складу редакційних колегій наукових видань КІ НГУ з позбавленням права бути членом на строк від одного до трьох років;
- позбавлення права участі в конкурсі на зайняття вакантних посад на строк від одного до трьох років;
- зменшення позицій у рейтингу наукової активності (зменшення балів);
- обмеження участі у міжнародних конференціях, службових відряджень та стажувань (обмін досвіду за кордоном);
- виключення з переліку авторів/співавторів у виданнях Інституту;
- оприлюднення інформації про встановлений факт порушення академічної доброчесності, інформування відповідних державних органів;
- звільнення з посади у випадку систематичних чи грубих порушень.

5.8. Додаткові заходи реагування до науково-педагогічних та наукових працівників у межах академічної відповідальності:

- виключення зі складу вченої ради та науково-методичної ради КІ НГУ з позбавленням права бути членом відповідного органу на строк від одного до трьох років;
- позбавлення права участі в атестації здобувачів ступеня вищої освіти та наукового ступеня на строк від одного до трьох років;
- позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;
- позбавлення права бути науковим керівником здобувачів вищої освіти на строк від одного до трьох років;
- позбавлення права бути керівником та/або відповідальним виконавцем наукових досліджень і проектів на строк від одного до трьох років;
- заборона претендувати на присвоєння вченого звання на строк від одного до трьох років;

виключення зі складу редакційних колегій наукових видань КІ НГУ з позбавленням права бути членом на строк від одного до трьох років;
позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації;
позбавлення наукового ступеня, вченого звання або кваліфікаційної категорії;
позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених КІ НГУ.

5.9. Академічна відповідальність для вступників та учасників конкурсів передбачає:

припинення участі у вступних випробуваннях або конкурсі;
скасування рішення про результати вступних випробувань або конкурсу (в частині, що стосується особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності).

5.10. Під час вибору санкції Комісія враховує такі критерії:

тяжкість порушення – обсяг, систематичність, вплив на інтереси інших осіб та репутацію Інституту;

повторність порушення – вчинення порушення академічної доброчесності вперше або повторно (за наявності попередніх установлених фактів);

визнання вини та щире каяття – самостійне визнання особою факту порушення враховується як пом'якшуюча обставина при визначенні конкретної санкції, однак не може бути підставою для незастосування обов'язкових санкцій, прямо визначених Законом;

ступінь академічної зрілості – зокрема для здобувачів першого року навчання;

обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність (тиск, примус, самостійне виправлення помилки тощо);

принцип співмірності – забороняється застосовувати санкцію, що явно не відповідає змісту та рівню (значущості) вчиненого порушення.

5.11. Рішення про притягнення науково-педагогічного або наукового працівника до дисциплінарної відповідальності приймається начальником КІ НГУ на підставі рішення (рекомендації) Комісії у порядку, встановленому Дисциплінарним статутом Збройних Сил України та іншими нормативно - правовими актами. Стягнення, накладене в межах дисциплінарної відповідальності, є самостійним і не підміняє академічну відповідальність.

6. Порядок оскарження рішень

6.1. Сторони та інші особи, які беруть участь у засіданні Комісії, а також особи, які не брали участі у справі, якщо Комісія вирішувала питання про їх права та обов'язки, мають право оскаржити в апеляційному порядку рішення Комісії. Таке оскарження може здійснюватися як у повному обсязі, так і стосовно окремих положень чи частин рішення.

Апеляційна скарга на рішення Комісії подається на ім'я начальника Інституту протягом п'яти робочих днів з дня його проголошення.

У разі якщо рішення Комісії було постановлено без участі особи, яка її оскаржує, апеляційна скарга подається протягом п'яти днів з дня отримання копії рішення.

6.2. Апеляційна скарга повинна містити:

найменування установи – Київський інститут Національної гвардії України;

ім'я (найменування) особи, яка подає скаргу, та її місце проживання (місцеперебування);

ім'я (найменування) осіб, які беруть участь у справі, та їх місце проживання;

рішення або протокол Комісії, що оскаржуються;

обґрунтування незаконності та/або необґрунтованості рішення;

нові обставини або докази, що підлягають установленню чи дослідженню;

клопотання особи та перелік доданих документів і матеріалів.

6.3. Апеляційна скарга підписується особою, яка її подає, або представником (з доданням довіреності або іншого документа про повноваження).

6.4. У разі надходження апеляційної скарги начальник Інституту наказом або дорученням створює апеляційну комісію з розгляду апеляційної скарги.

До її складу входять досвідчені науково-педагогічні та наукові працівники КІ НГУ (до п'яти осіб).

Апеляційна комісія зобов'язана розглянути подану скаргу неупереджено, у визначений термін та ухвалити рішення, яке може підтвердити, змінити або скасувати первинне рішення Комісії.

6.5. Апеляційна комісія розглядає скаргу протягом 15 (п'ятнадцяти) діб із дня, наступного після її утворення, якщо інший строк не зазначено в наказі про утворення.

Висновок апеляційної комісії оформлюється протоколом, який підписується всіма її членами.

6.6. Рішення Комісії набирає чинності з дня його оприлюднення на вебсайті КІ НГУ.

6.7. Рішення Комісії про позбавлення або про відмову у позбавленні наукового ступеня чи вченого звання, а також бездіяльність Комісії (неухвалення рішення протягом строку, визначеного п. 4.12. цього Положення), може бути оскаржено до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) протягом 30 (тридцяти) календарних днів із дня оприлюднення рішення.

6.8. Рішення за результатами розгляду скарги НАЗЯВО набирає чинності з дня його оприлюднення на вебпорталі НАЗЯВО.

6.9. Науково-педагогічні, наукові працівники та здобувачі освіти мають право на інші передбачені законодавством способи оскарження звинувачень у порушенні норм і правил академічної доброчесності.

7. Технічна підтримка та моніторинг

7.1. Усі кваліфікаційні роботи (бакалаврські, магістерські) та дисертації (кандидатські, докторські) підлягають обов'язковій перевірці на наявність академічного плагіату до їх захисту.

Наукові статті, монографії та інші академічні твори, що публікуються у виданнях КІ НГУ або рекомендуються ним до друку, підлягають аналогічній перевірці.

7.2. Перевірка на наявність академічного плагіату здійснюється уповноваженою особою відповідного факультету або кафедри із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення, доступ до якого забезпечується відділом організації наукової діяльності та інновацій КІ НГУ.

Перевірка кваліфікаційних робіт проводиться не пізніше як за 14 (чотирнадцять) робочих днів до запланованої дати захисту.

Звіт перевірки має допоміжний характер і не може бути єдиною підставою для встановлення факту академічного плагіату. Він долучається до матеріалів справи здобувача вищої освіти.

У разі виявлення в академічному творі ознак плагіату, фабрикації або фальсифікації уповноважена особа невідкладно повідомляє про це Комісію та наукового керівника.

Науковий керівник зобов'язаний здійснювати попередній контроль академічних творів здобувачів до подання їх на офіційну перевірку.

7.3. Допустимий рівень текстових запозичень.

Відсоток унікальності

Рекомендації

80–100 %

висока унікальність, робота допускається до захисту або (та) опублікування

70–79 %

середня унікальність, робота потребує доопрацювання

55–69 %

низька унікальність, робота потребує суттєвого доопрацювання та повторної перевірки

54 % і нижче

низька унікальність, робота відхиляється без права подальшого розгляду

7.4. Київський інститут Національної гвардії України підтримує Репозитарій академічних текстів (далі – Репозитарій) – інституційне сховище академічних творів здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних і наукових працівників Інституту.

7.5. Кваліфікаційні роботи (бакалаврські та магістерські), прийняті до захисту, розміщуються у Репозитарії у машинозчитувальному форматі, підписані кваліфікованим електронним підписом, до їх захисту. Доступ є вільним (відкритим) без проходження автентифікації, якщо інше не передбачено законодавством щодо охорони державної таємниці або службової інформації.

Дисертації, прийняті до захисту, розміщуються у Репозитарії та Національному репозитарії академічних текстів. Наукові статті, монографії та інші академічні твори розміщуються у Репозитарії за рішенням авторів або редакційних колегій відповідних видань КІ НГУ.

Відомості про відкликані академічні твори залишаються у Репозитарії із зазначенням факту відкликання та причини, а сам твір замінюється або вилучається відповідно до рішення Комісії.

7.6. Керівництво КІ НГУ та Комісія здійснюють систематичний моніторинг дотримання академічної доброчесності шляхом:

- проведення щорічних навчальних заходів, тренінгів та семінарів з академічного письма і академічної доброчесності для науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти;

- оновлення внутрішніх актів і методичних матеріалів з урахуванням змін законодавства та кращих практик;

- забезпечення доступу учасників освітнього процесу та вчених до спеціалізованого програмного забезпечення з виявлення ознак порушення академічної доброчесності.

8. Прикінцеві положення

8.1. Положення набирає чинності з моменту затвердження його вченою радою КІ НГУ, введення в дію наказом начальника Інституту та оприлюднення на офіційному вебпорталі КІ НГУ, але не раніше 31 липня 2026 року.

8.2. У частині, що не врегульована цим Положенням, застосовуються норми Закону України «Про академічну доброчесність», законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Дисциплінарного статуту та інших актів законодавства.

Додаток 1
до Положення про систему
забезпечення академічної
добročесності у Київському
інституті Національної
гвардії України

ДЕКЛАРАЦІЯ
про дотримання академічної доброчесності

Я, _____,

(посада)

усвідомлюю, що академічна доброчесність – це дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти України та фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй педагогічній, науково-педагогічній, викладацькій діяльності буду дотримуватися зазначених у ст. 5, 6, 8, 9, 10 Закону України «Про академічну доброчесність» основних принципів і фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ:

дотримуватись визначених законодавчою базою норм академічної доброчесності;

надавати достовірну інформацію про свою діяльність;

сприяти створенню дієвих механізмів упровадження принципів академічної доброчесності в освітньому, науковому, професійному середовищі Київського інституту Національної гвардії України, популяризувати ці принципи серед здобувачів вищої освіти, співробітників закладів вищої освіти та інших осіб, з якими здійснюється комунікація та/або співпраця під час виконання службових обов'язків;

перешкоджати проявам академічної недоброчесності з боку інших педагогічних, науково-педагогічних працівників Київського інституту Національної гвардії України, здобувачів вищої освіти, співробітників закладів вищої освіти та інших осіб, з якими здійснюється комунікація та/або співпраця під час виконання моїх посадових обов'язків;

негайно повідомляти про випадки порушення академічної доброчесності відповідним посадовим особам та/або уповноваженим органам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» повинен нести академічну відповідальність, а також щодо мене можуть бути застосовані заходи академічного та дисциплінарного характеру за порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, передбачених ч. 1–3 ст. 22 Закону України «Про академічну доброчесність».

(дата)

(підпис)

(П.І.Б)

Додаток 2
до Положення про систему
забезпечення академічної
добročесності у Київському
інституті Національної
гвардії України

ДЕКЛАРАЦІЯ
про дотримання академічної доброчесності

Я, _____,

(посада)

усвідомлюю, що академічна доброчесність – це дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти України та фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй навчальній діяльності буду дотримуватися зазначених у ст. 7 Закону України «Про академічну доброчесність» основних принципів і фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

дотримуватися визначених законодавчою базою норм академічної доброчесності;

надавати достовірну інформацію про свою діяльність;

сприяти створенню дієвих механізмів упровадження принципів академічної доброчесності в освітньому, науковому, професійному середовищі Київського інституту Національної гвардії України, популяризувати ці принципи серед здобувачів вищої освіти, співробітників закладів вищої освіти та інших осіб, з якими здійснюється комунікація та/або співпраця під час виконання службових обов'язків;

перешкоджати проявам академічної недоброчесності з боку інших педагогічних, науково-педагогічних працівників Київського інституту Національної гвардії України, здобувачів вищої освіти, співробітників закладів вищої освіти та інших осіб, з якими здійснюється комунікація та/або співпраця під час виконання моїх посадових обов'язків;

негайно повідомляти про випадки порушення академічної доброчесності відповідним посадовим особам та/або уповноваженим органам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» повинен нести академічну відповідальність, а також щодо мене можуть бути застосовані заходи академічного та дисциплінарного характеру за порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, передбачених ч. 4–5 ст. 22 Закону України «Про академічну доброчесність».

(дата)

(підпис)

(П.І.Б.)

Додаток 3
до Положення про систему
забезпечення академічної
добročесності у Київському
інституті Національної
гвардії України

ДЕКЛАРАЦІЯ

про дотримання академічної доброчесності

Я, _____,

(посада)

усвідомлюю, що академічна доброчесність – це дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти України та фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй діяльності під час вступних іспитів буду дотримуватись зазначених в Законі України «Про академічну доброчесність» основних принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

дотримуватися визначених законодавчою базою норм академічної доброчесності;

надавати достовірну інформацію про свою діяльність;

сприяти створенню дієвих механізмів упровадження принципів академічної доброчесності в освітньому, науковому, професійному середовищі Київського інституту Національної гвардії України, популяризувати ці принципи серед здобувачів вищої освіти, співробітників закладів вищої освіти та інших осіб, з якими здійснюється комунікація та/або співпраця під час виконання службових обов'язків;

перешкоджати проявам академічної недоброчесності з боку інших педагогічних, науково-педагогічних працівників Київського інституту Національної гвардії України, здобувачів вищої освіти, співробітників закладів вищої освіти та інших осіб, з якими здійснюється комунікація та/або співпраця під час виконання моїх посадових обов'язків;

негайно повідомляти про випадки порушення академічної доброчесності відповідним посадовим особам та/або уповноваженим органам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» повинен нести академічну відповідальність, а також щодо мене можуть бути застосовані заходи академічного характеру за порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, передбачених ч. 6 ст. 22 Закону України «Про академічну доброчесність».

(дата)

(підпис)

(П.І.Б.)

ДЕКЛАРАЦІЯ

про дотримання академічної доброчесності

Я, _____,

(посада)

усвідомлюю, що академічна доброчесність – це дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти України та фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй діяльності під час участі у проведенні вступних іспитів буду дотримуватися зазначених у Законі України «Про академічну доброчесність» основних принципів і фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ:

дотримуватись визначених законодавчою базою норм академічної доброчесності;

надавати достовірну інформацію про свою діяльність;

сприяти створенню дієвих механізмів упровадження принципів академічної доброчесності в освітньому, науковому, професійному середовищі Київського інституту Національної гвардії України, популяризувати ці принципи серед здобувачів вищої освіти, співробітників закладів вищої освіти та інших осіб, з якими здійснюється комунікація та/або співпраця під час виконання службових обов'язків;

перешкоджати проявам академічної недоброчесності з боку інших педагогічних, науково-педагогічних працівників Київського інституту Національної гвардії України, здобувачів вищої освіти, співробітників закладів вищої освіти та інших осіб, з якими здійснюється комунікація та/або співпраця під час виконання моїх посадових обов'язків;

негайно повідомляти про випадки порушення академічної доброчесності відповідним посадовим особам та/або уповноваженим органам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» повинен нести академічну відповідальність, а також щодо мене можуть бути застосовані заходи академічного та дисциплінарного характеру за порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, передбачених ч. 7 ст. 22 Закону України «Про академічну доброчесність».

(дата)

(підпис)

(П.І.Б)

ТАБЛИЦЯ

**із наведенням фрагментів дисертації (та/або публікацій) та відповідних фрагментів
опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства (а також/або
відомостей про вигадування фактів чи даних, модифікацію вже наявних даних тощо)**

№	Фрагменти тексту дисертації (публікації), у якій виявлено факти порушення академічної добросовісності	Фрагменти опублікованих текстів інших авторів (без зазначення у дисертації Автора посилань на джерело)
1	Назва дисертації / публікацій Автора	Назва та вихідні дані Публікації 1 інших авторів; посилання на ресурс, де розташовано електронну копію тексту
Вид виявленого порушення (плагіат, фабрикація, фальсифікація)		
	№ сторінки в тексті, де розташований фрагмент	№ сторінки в тексті, де розташований фрагмент
	Текст фрагмента 1	Текст фрагмента 1
	№ сторінки в тексті	№ сторінки в тексті
	Текст фрагмента 2	Текст фрагмента 2
2	Назва дисертації / публікацій Автора	Назва та вихідні дані Публікації 2 інших авторів; посилання на ресурс, де розташовано електронну копію тексту

Додаток 6
до Положення про систему
забезпечення академічної
добročесності у Київському
інституті Національної
гвардії України

**Структура скарги (повідомлення) про наявність фактів академічного плагіату,
фабрикації, фальсифікації**

**Київський інститут
Національної гвардії України**

найменування органу, до якого подається скарга

Прізвище, ім'я по батькові
(або повне найменування юридичної особи)

адреса, контактні дані особи, яка подає скаргу

Відомості про захищену дисертацію, щодо виявлення порушень в якій подається повідомлення: тема, дата і місце захисту, її Автор; посилання на ресурси, де розміщено текст дисертації)
Прізвище, ім'я Автора дисертації (за наявності відомості про місце роботи й посаду)
Інформація про виявлення у дисертації / публікаціях порушень академічної доброчесності, види порушень (плагіат, фабрикація, фальсифікація)
Інформація про джерела неправомірного використання (повний бібліографічний опис, посилання на ресурси розміщення електронних копій); про вигадування чи модифікацію фактів /даних
Вказівка на вимоги законодавства, порушення яких виявлено заявником
Порівняльна таблиця із наведенням фрагментів дисертації (та/або публікацій) та відповідних фрагментів опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства

Дата

Власноручний підпис особи
(якщо скарга подається у паперовій формі)

Електронний цифровий підпис особи
(якщо скарга подається в електронній формі)